

Річки України

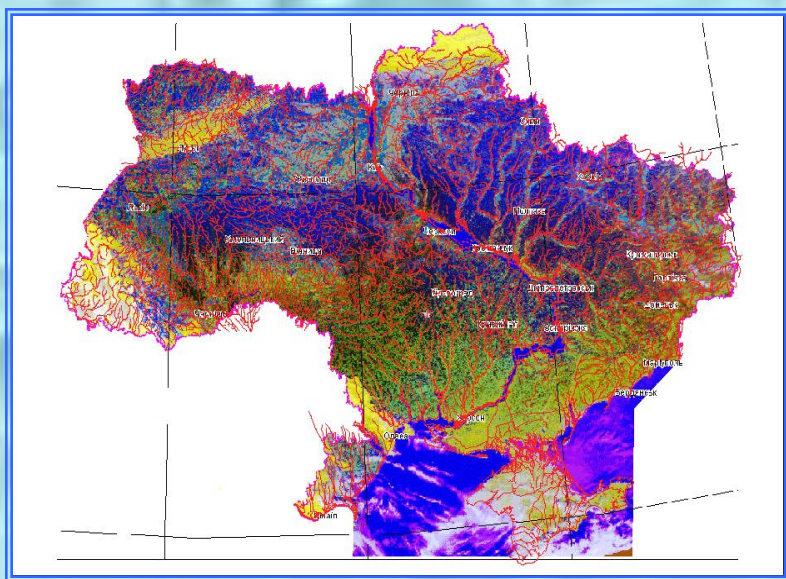
Ріка моя, життя моє...

... ріка моя, душа мого народу.

О. Довженко

Загальні відомості про річки України

- В Україні - 71 000 річок. Загальна довжина – 206,4 тис. км. Густота – 0,25 м/км².
- Річки України течуть переважно з півночі на південь до Чорного й Азовського морів. Ріки північно-західної України течуть з півдня на північний захід і північ до Вісли і Прип'яті. Басейн Чорного й Азовського морів охоплює понад 90 % української території. Тут знаходяться ріки: Дунай з Тисою і Прутом, Дністер, Південний Буг, Дніпро з Прип'яттю і Десною, Дон із Донцем. До стоку Балтійського моря належать праві притоки Вісли: Вепш, Сян і Західний Буг.

Ріки	Площа басейну в км²	Довжина в км	Середній річний стік л/сек/км²	м³/сек	км³
Басейни Чорного й Азовського морів					
Дніпро	510000	2285	3,2	1650	52,0
Прип'ять	114300	748	3,8	440	13,8
Десна	88 900	1 126	3,9	346	10,9
Псел	22800	692	2,4	54	1,7
Самара	22600	311	0,8	18	0,6
Сула	18100	310	2,3	42	1,3
Тетерів	15 300	385	3,0	46	1,4
Ворскла	14700	452	2,1	32	1,0
Інгулець	14460	549	0,7	10	0,3
Рось	12575	346	2,2	28	0,9
Притоки Прип'яті					
Горинь	27650	659	3,3	91	2,9
Случ	13900	451	3,5	48	1,5
-					
Дністер	72 000	1362	5,0	360	11,3
Південний Буг	63 700	792	1,5	96	3,0
Синюха	16725	111	1,7	28	0,9
Дунай					
Прут	27000	845			

Дон					
Сіверський Донець	98900	1053	1,6	160	5,0
Оскіл	14680	436	2,9	43	1,4
Басейн Балтійського моря					
Вісла					
Західний Буг	73470	813	3,7		
Сян	16730	444	6,0		

Кількість річок на українській етнічній території оцінюють близько 30 000, у тому числі в Україні — 23000 із загальною довжиною близько 170000 км, з них близько 3 000 завдовжки 10 км і більше, 116 - понад 100 км. Характер річок, зокрема густота річкової мережі, величина стоку, водоносність, сезонні й багаторічні зміни тощо залежать від клімату, рельєфу, геологічної основи, рослинного покриву, культурного освоєння місцевості та інших факторів.

Дніпро́ (Борисфен, Славутич) - (рос. *Днепр*, біл. *Дняпро*, ст.-слов. *Дъньпръ*, крим. *Özü*, дав.-гр. *Βορυσθένης*, лат. *Danapris*) — третя за довжиною і площею басейну річка Європи (після Волги і Дунаю), найбільша річка України. Бере початок на Валдайській височині і впадає в Дніпро-Бузький лиман Чорного моря.

Довжина — 2 201 км (до побудови водосховищ — 2 285 км), в межах України — 981 км.
Площа басейну — 504 тис. км², з них в межах України — 291,4 тис. км². Дніпро — типова рівнинна річка з повільною і спокійною течією. Має звивисте річище, утворює рукави, багато перекатів, островів, проток, мілин. Ширина долини річки — до 18 км. Ширина заплави — до 12 км. Площа дельти — 350 км².

Ширина русла - 200-300 м, а на півночі - 500-600 м.

Притоки: Рось, Інгулець, Десна, Ворскла, Сула, Самара, Прип'ять, Ірпінь, Тетерів та ін.

Притоки Дніпра

Ліві	Довжина, км	Праві	Довжина, км
Сож	648	Березина	613
Десна	1187	Прип'ять	802
Трубіж	113	Тетерів	365
Сула	457	Рось	346
Псел	806	Тясмин	161
Ворскла	421	Інгулець	549
Самара	391	Базавлук	150

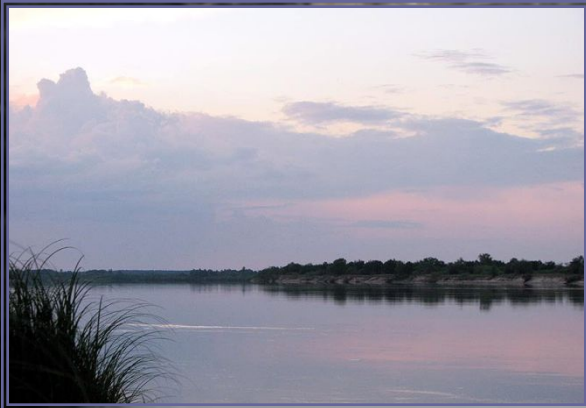
Гирло Дніпра з космосу

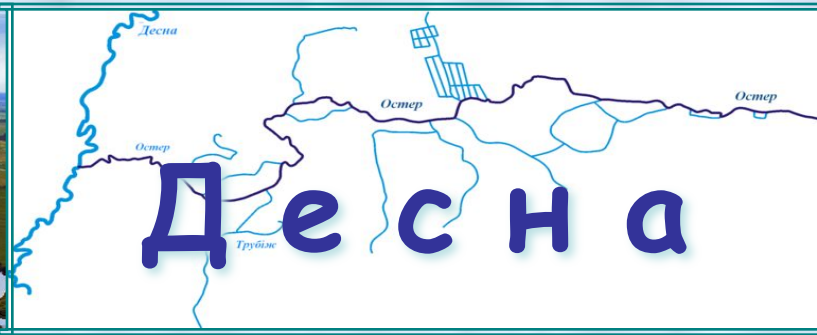
В басейні Дніпра протікає 15 380 малих річок або ж близько 25% від їх загальної кількості в Україні. Сумарна їх довжина — 67 156 км. Із них річок довжиною 10 км і більше — 13 998 із сумарною протяжністю 35 041 км.

Прип'ять

- *Прип'ять* (біл. *Прыпяць*) — річка в Україні (у Волинській, частково у Рівненській, Київській областях) та у Білорусі, найбільша за площею басейну, довжиною і водністю права притока Дніпра (впадає в Київське водосховище).
- Довжина - 775 км (на території України — 261 км), площа басейну 121 тис. км². Бере початок поблизу с. Голядина Любомльського району Волинської області. Тече переважно Поліською низовиною в низьких заболочених берегах. Річище у верхів'ї каналізоване; нижче — звивисте, утворює меандри, стариці, багато проток (однією з них сполучена із озером Нобель); є піщані острови. Ширина річки у верхній течії до 40 м, у середній — 50-70 м, у пониззі 100 — переважно 250 м, при впадінні у Київське водосховище 4-5 км. Дно - піщане та піщано-мулисте.

- **Десна́** — річка в Україні (Чернігівська й Київська області) та Росії (Смоленська й Брянська області) - ліва притока Дніпра, перша серед його приток за довжиною й друга за величиною басейну.
- Довжина річки становить 1130 км, з них в Україні - 591 км. Площа басейну складає 88,9 тис. км².
- Річка має *притоки*: праві — Судость, Снов; ліві — Болва, Сейм, Остер.
- Заплава річки заболочена, порізана староріччями, озерами й западинами.

Псел

- ***Псел*** — річка у Сумській і Полтавській областях України, ліва притока Дніпра. Перетинає Придніпровську низовину. Долина у верхній частині вузька, глибока, з крутими схилами, нижче її ширина досягає 10-15 км, у пониззі — 20 км. Схили долини асиметричні: високі праві (вис. 30 — 70 м) та низькі ліві.
- Заплава розчленована старицями та протоками, на окремих ділянках заболочена. Річище звивисте, розгалужене, ширина річища у нижчій течії до 60 — 80 м. Похил річки - 0,23 м/км. Живлення переважно снігове.

Сула

- Сула - ліва притока Дніпра. Її довжина - 415 км, ширина річища в окремих місцях досягає 40 м, середня глибина - 1,8-2 м. Витоки річки знаходяться на Сумщині. В її басейні багато правих приток, у той час як лівих дуже мало й всі вони незначної довжини. Бере початок на Середньоруській височині, далі протікає Придніпровською низовиною, впадає в Кременчуцьке водосховище. Пересічна ширина річища — 10-75 м. Пересічна ширина долини — 1,5-8 км (найбільша — 15 км). Заплава частково заболочена, основне живлення — снігове.

Ворскла

- *Ворскла* — річка у Сумській і Полтавській областях України, а також у Белгородській області Росії – ліва притока Дніпра. Довжина - 464 км, на Полтавщині - 226 км. Площа басейну - 14 700 км², на Полтавщині - 5 970 км².
- Гирло - Дніпро (*тепер впадає у Дніпродзержинське водосховище*).
- Ворскла - річка рівнинного типу з повільною течією і звивистим руслом. Заплава річки зайнята луками, листяними лісами, частково заболочена. Річка має широку живописну долину. На берегах росте переважно заплавної ліс, місцями посадки сосни. На деяких ділянках справжній сосновий ліс.

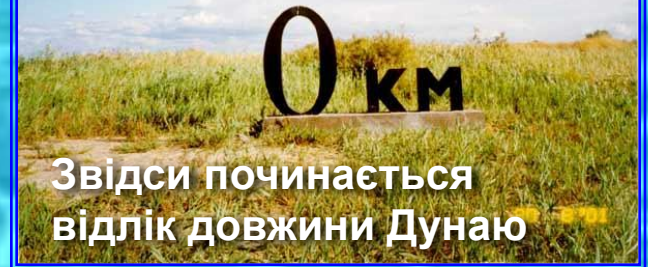

Дунай

Знімок із космосу басейну Дунаю

Біля м. Вилкове (Одеська обл.)

Звідси починається
відлік довжини Дунаю

Дунай - друга за величиною річка Європи після Волги (довжина - 2860 км, площа басейну - 817 000 км²). В межах України протікає тільки нижньою течією (174 км) і має повноводне русло з рукавами, протоками, озерами, заболоченими берегами.

При впадінні в Чорне море річка розділяється на три рукави. На території України знаходиться тільки один – Кілійський.

Український Дунай

Дельта Дунаю (м. Вилкове)

Загальна характеристика річки

Прут

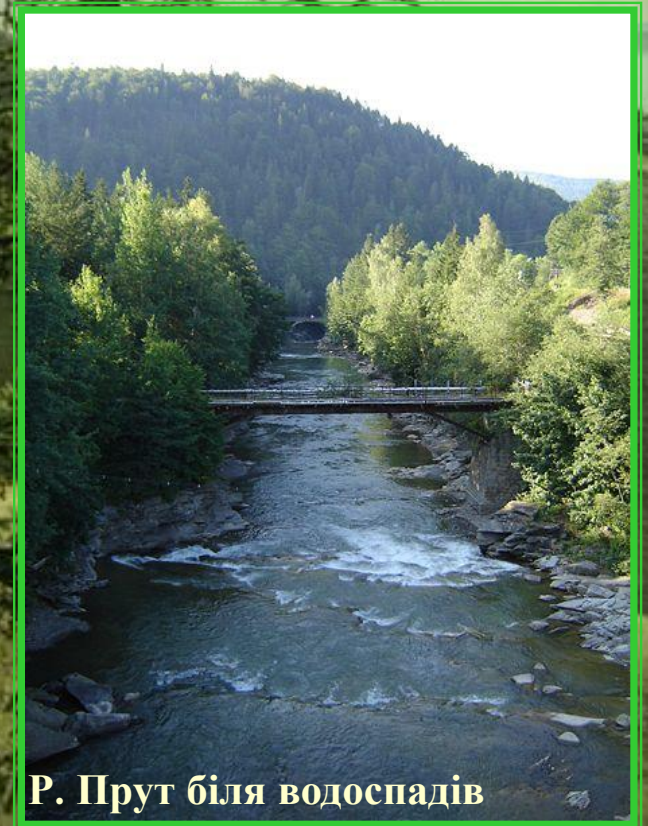
- **Довжина** - 967 км (на території України — 272 км).
- **Площа басейну** - 27,5 тис. км².
- **Притоки** (в межах України):

Праві: Пістинька, Рибниця, Черемош.

Ліві: Тлумачик, Турка, Чорнява,
Черлена, Рингач, Жижия, Рекітнянка.

Р. Прут біля гори Говерли

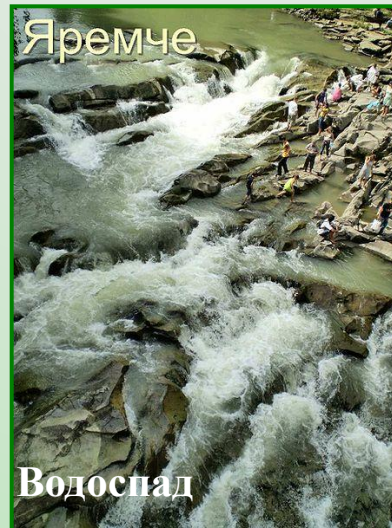
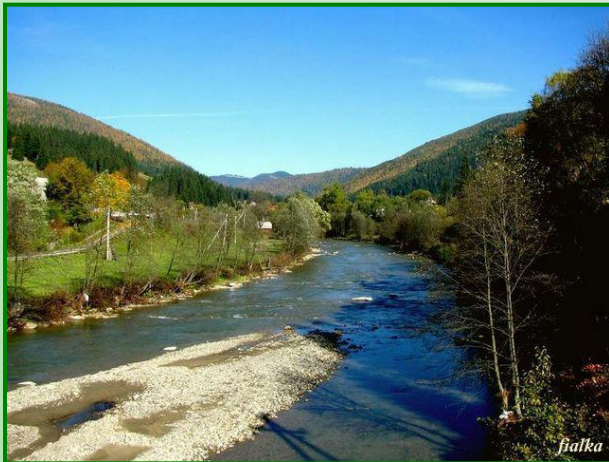
Р. Прут біля водоспадів

Прут

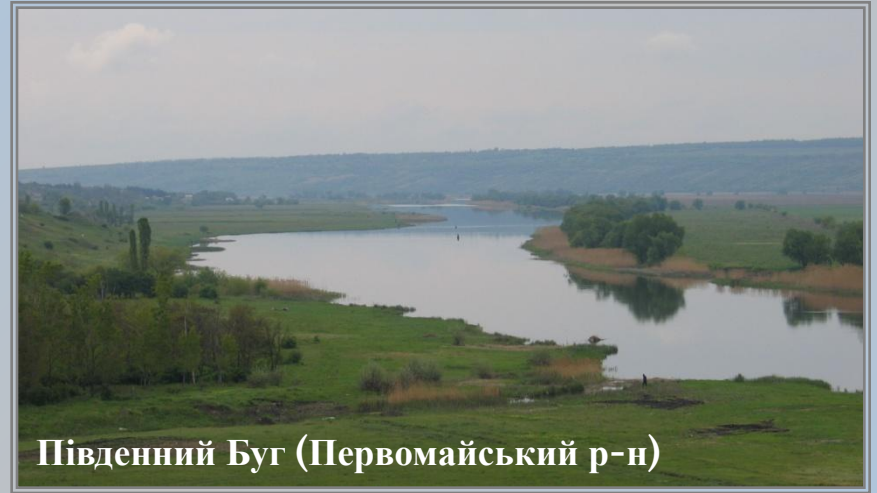
- Прут (античні назви — грец. *Pyretos*, Пората, Пюрет) - річка, яка бере початок в Українських Карпатах на хребті Чорногора (на висоті 1750 м над рівнем моря). Р. Прут є лівою притокою Дунаю. В Україні ріка протікає через Івано-Франківську та Чернівецьку обл. У верхів'ях р. Прут має гірський характер зі стрімким правим берегом. Місцями поперечний профіль русла ріки має вигляд урвища. Біля міста Яремча є водоспад. Прут стає судноплавним від міста Леово (Молдова). На Пруті єдина електростанція - Снятинська ГЕС .

Південний Буг

Р. Південний Буг (м. Миколаїв,
Варварівський міст)

Південний Буг (Первомайський р-н)

Довжина Південного Бугу - 806 км, витік - на Подільській височині.
У серединній течії протікає Придніпровською височиною, а в нижній –
Причорноморською низовиною.
Гирло - Бузький лиман Чорного моря.

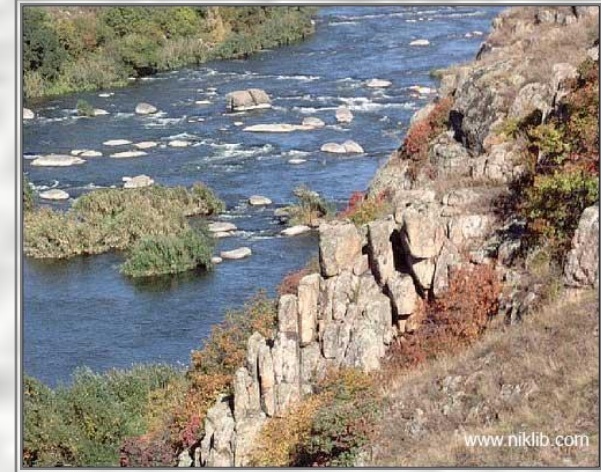

Заводі Південного Бугу (Винницька обл.)

Р. Південний Буг (біля м. Вознесенськ)

Південний Буг (Гранітно-степове Побужжя)

- Річка Південний Буг між м. Первомайськ і Южноукраїнськ Миколаївської області утворює неповторний природний комплекс, одну з найдавніших ділянок суші Євразії, яка не поринала в морські глибини протягом 60 мільйонів років. Потребує комплексної охорони.
- До складу комплексу входять: екосистема річки Південний Буг та її прибережної зони в межах між містами Первомайськ (на півночі) та Южноукраїнськ (на півдні), та екосистемами приток Південного Буга: Мертвовода (Актовський каньйон), Арбузинки, тощо; села Мигія, Грушівка.

Інгу л

- **Інгул** (Великий Інгул) — річка на півдні України. Ліва та найбільша притока Південного Бугу. Протікає територією Кіровоградської та Миколаївської областей. Довжина — 354 км, площа басейну — 9890 км². Судноплавна на 55 км від гирла до села Пересадівка.
- **Притоки** - Сугоклія, Аджамка, Кам'янка, Громоклія, Березівка.

Дністер

Дністер (антична назва — *Tiras*, лат. *Tyras*) — річка на заході України та у Молдові.

Витоки знаходяться на рівні близько 1000 м над рівнем моря на північно-східних схилах Українських Карпат.

Дністер - найбільша ріка в межах декількох областей України. Вона бере початок на північних схилах Українських Карпат з гори Розлуч поблизу с. Вовчого Львівської області. У верхній частині Дністер - типова гірська ріка, що пробивається на північ між стрімкими скелястими берегами. Вийшовши на рівнинні простори, спочатку тече заболоченою долиною, а потім врізається в Подільське плато. Довжина ріки - 1362 кілометри. У межах України його довжина - 705 км. На Подільській височині багато каньйонів і меандр. У нижній течії — це рівнинна річка, що впадає в Дністерський лиман, утворюючи досить широку дельту.

У середній течії долина Дністра неширока, звивиста, багата на мальовничі краєвиди.

- У верхів'ях Дністер — гірська ріка, з V-подібною глибокою (80-100 м) долиною, ширина річища - до 40 м. Нижче, у передгір'ї, долина заболочена, шириною до 13 км. У нижній течії ріка має рівнинний характер. Заплава Дністра розчленована численними протоками і старицями, у гирлі заросла очеретом (Дністерські плавні), ширина долини біля гирла — 16-22 км. Гірська й передгірська частини басейну Дністра займають 9 % його площі. Тут найгустіша річкова мережа з переважанням правих приток (Бистриця, Стрий, Свіча, Лімниця, Реут, Нежухівка).

Західний Буг

- Рівнинна ріка (заболочена заплава, стариці, звивисте річище); у басейні Західного Бугу багато озер, зокрема Шацькі. Судноплавний у нижній течії.

Західний Буг

Місце витoku
р. Західний Буг (село
Верхобуж Золочівського
району (Львівська область))

Західний Буг (укр. *Західний Буг*, білор. *Заходні Буг*, пол. *Bug*) – річка в Східній Європі, на території України, Білорусії і Польщі довжиною 772 км (в Україні 392 км). Площа басейну – 73 500 км². Західний Буг витікає з Подільської височини в Західній Україні. Спочатку він тече в західному напрямку, але незабаром повертає на північ. Протікає мимо Бреста східною околицею Люблінської височини і далі Підляшшям, впадаючи біля Варшави в Нарев, неподалік від його впадіння до Вісли.

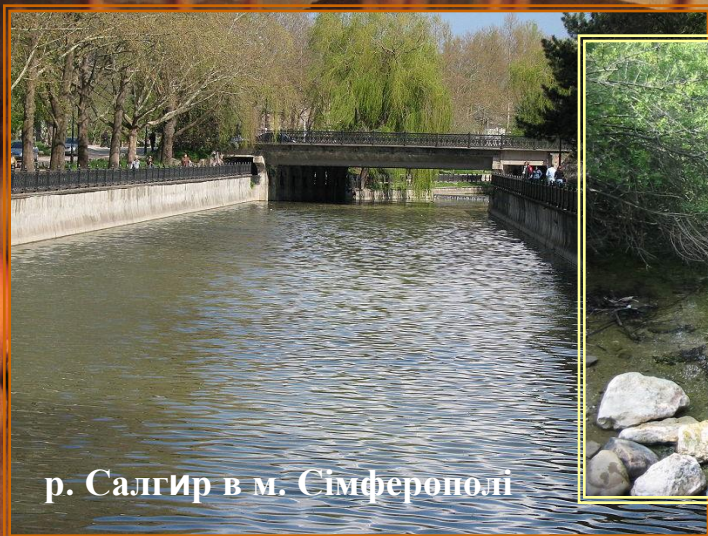
Сіверський Донець

- Сіверський Доне́ць (розм. *Дінець*, *Донець*, рос. *Северский Донец*, розм. *Донец*) — річка півдня Східно-Європейської рівнини, що тече через Белгородську область Росії, Харківську, Донецьку й Луганську області України, Ростовську область Росії; права й найбільша притока Дону.
- Четверта за розмірами річка України і найважливіше джерело прісної води на її сході. Назва Сіверського Дінця походить від слов'янського племені Сіверців та річки Дону.
- Сіверський Донець — найбільша річка східної України і найбільша притока Дону. Загальна протяжність річки складає 1053 км, площа басейну 98 900 км², середня річна витрата при впаданні до Дону 200 м³/сек. Сіверський Донець бере початок на Середньоруській височині.

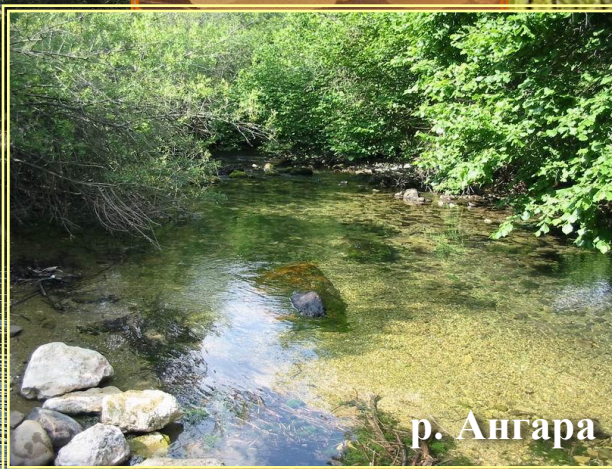

Салгир – найбільша річка Криму

- **Салгир** (рос. *Салгир*, крим. *Salğır*) — найбільша річка на Кримському півострові. Довжина 232 км, площа басейну — 4010 км². Утворюється від злиття річок Ангари і Кизилкобінка, що беруть початок на північних схилах Кримських гір, далі тече Кримською низовиною, впадає в Сиваш. Живлення переважно снігове та ґрунтове. Влітку в нижній течії пересихає. У долині Салгиру збудовано Салгирську зрошувальну систему. На Салгірі розташована столиця Криму — місто Сімферополь.

р. Салгир в м. Сімферополі

р. Ангара

